

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ**

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

ԵՆԹԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՎԵՃԸ ԼՈՒԾԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

5 հունվարի 2023 թվական

ք. Երևան

ուսումնասիրելով ըստ հայցի՝ ՀՀ պետական գույքի կառավարման կոմիտեի ընդդեմ «Օպերա-Քլար» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության՝ գումարի բռնագանձման, վարձակալության պայմանագրերը լուծելու և տարածքից վտարելու պահանջների մասին թիվ ՀԿԴ/0120/02/22 (ԵԴ/7650/02/20) քաղաքացիական գործի ենթակայությունը որոշելու նպատակով այն Վճռաբեկ դատարանի նախագահին ուղարկելու վերաբերյալ ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի՝ 2023 թվականի հունվարի 3-ի որոշումը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց Ի

Գործի դատավարական նախապատմությունը.

1. ՀՀ պետական գույքի կառավարման կոմիտեն 2020 թվականի փետրվարի 28-ին հայցադիմում է ներկայացրել Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան ընդդեմ «Օպերա-Քլար» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության՝ գումարի բռնագանձման, պայմանագրերը լուծելու և տարածքից վտարելու պահանջների մասին:

2. Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի՝ 2020 թվականի մարտի 9-ի որոշմամբ հայցադիմումն ընդունվել է վարույթ:

3. Երևանի քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի՝ 2022 թվականի նոյեմբերի 24-ի որոշմամբ քաղաքացիական գործը հանձնվել է ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի քննությանը:

4. 2022 թվականի դեկտեմբերի 30-ին թիվ ԵԴ/7650/02/20 քաղաքացիական գործը ստացվել է ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանում, որին շնորհվել է ՀԿԴ/0120/02/22 համարը:

Հակակոռուպցիոն դատարանի՝ 2023 թվականի հունվարի 3-ի որոշմամբ քաղաքացիական գործի ենթակայությունը որոշելու նպատակով այն ուղարկվել է ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախագահին:

5. Գործը ՀՀ Վճռաբեկ դատարանում ստացվել է 2023 թվականի հունվարի 4-ին:

Ենթակայության վերաբերյալ վեճի լուծման համար էական նշանակություն ունեցող փաստական հանգամանքները.

6. Հղում կատարելով «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 2-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 3-րդ կետին, 20-րդ հոդվածին, 24-րդ հոդվածի 3-րդ մասին, 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված՝ ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի 19-րդ հոդվածի 23-րդ և 24-րդ մասերին, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 25-րդ հոդվածի 3.1-րդ մասին, «Պետական կառավարման համակարգի մարմինների մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ հոդվածին, 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 14-րդ կետին՝ Երևանի քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը 2022 թվականի նոյեմբերի 24-ի որոշմամբ քաղաքացիական գործն ըստ ենթակայության ուղարկել է հակակոռուպցիոն դատարան՝ հետևյալ պատճառաբանությամբ. «(...) [Օ]րենսդիրն առաջին ատյանի դատարանում քննության ենթակա քաղաքացիական գործերից հարակ ստանձնացրել է հակակոռուպցիոն քաղաքացիական գործերը, այն է՝ քաղաքացիական դատավարության կարգով պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանության հայցերով և «Այօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման մասին վարույթում քննվող պետության

գույքային և ոչ գույքային շահերը շոշափող այն քաղաքացիական գործերը, դրանց ենթակայությունը վերապահելով մասնագիտացված հակակոռուպցիոն դատարանին:

(...) Դատարանն արձանագրում է, որ Պերական գույքի կառավարման կոմիտեն՝ հանդիսանալով պերական կառավարման համակարգի մարմին, ընդդեմ «Օպերա-Քլար» սահմանափակ պարասիսանստիտուցիայի ընկերության ընդհանուր իրավասության դատարանին է ներկայացրել գումարի բռնագանձման և վարձակալության պայմանագրերը լուծելու մասին պահանջներ, այսինքն՝ ընդհանուր իրավասության դատարանի քննությանն է ներկայացվել քաղաքացիական դատավարության կարգով պերության գույքային շահերի պաշտպանության վերաբերյալ հայց և գործով դեռևս անցում չի կատարվել դատաքննության փուլ, որպիսի պարագայում եզրահանգում է, որ ներկայացված հայցը ենթակա է քննության հակակոռուպցիոն դատարանում:

Արդյունքում՝ Դատարանը եզրահանգում է, որ առկա են բավարար հիմքեր թիվ ԵԳ/7650/02/20 քաղաքացիական գործն օրենքով սահմանված կարգով ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանին հանձնելու համար¹:

7. Հղում կատարելով «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 24-րդ հոդվածի 3-րդ մասին՝ Հակակոռուպցիոն դատարանը 2023 թվականի հունվարի 3-ի որոշմամբ գտել է, որ սույն գործը ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին և այդ առնչությամբ դիմել է Վճռաբեկ դատարանի նախագահին՝ նշելով հետևյալը. «(...) [Օ]րենսդիրը Հակակոռուպցիոն դատարանի ենթակայությանն է վերապահել պերության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված հայցերի քննությունը: Ընդ որում, ոչ թե ցանկացած պերական մարմնի կողմից ներկայացված հայցերը, այլ միայն ՀՀ դատախազության կողմից ներկայացված հայցերը:

Նման եզրահանգման հիմք են ծառայում 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի նախագծի ընդունման հիմնավորումները, որով օրենսդիրը մտադիր է եղել ոչ միայն հակակոռուպցիոն դատարանին փայլ մասնագիտացված դատարանի կարգավիճակ, այլ նաև նախարեսել՝ փվյալ դատարանի քննությանը ենթակա քաղաքացիական վեճերի

¹ Տե՛ս քաղաքացիական գործը, հատոր 3, թերթեր 13-14:

սահմանափակ շրջանակ և հակակոռուպցիոն դատարանի ենթակայությանը վերապահել միայն ՀՀ դատախազության կողմից պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված հայցերի քննությունը:

(...) Դատարանն եզրահանգում է, որ թիվ ՀԿԴ/0120/02/22 (նախինում թիվ ԵԴ/7650/02/20) քաղաքացիական գործն ըստ հայցի՝ պետական գույքի կառավարման կոմիտեի ընդդեմ «Օպերա-Քլար» սահմանափակ պարասիանսարվությամբ ընկերության՝ գումար բռնագանձելու, վարձակալության պայմանագրերը լուծելու և փարածքից վարարելու պահանջների մասին հակակոռուպցիոն քաղաքացիական գործ չէ, և այն ենթակա չէ քննության Հակակոռուպցիոն դատարանում²:

Վճռաբեկ դատարանի նախագահի պատճառաբանությունները և եզրահանգումը.

8. Սույն գործով Վճռաբեկ դատարանի նախագահի առջև բարձրացված իրավական հարցը հետևյալն է. հիմնավոր է արդյոք ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ՀԿԴ/0120/02/22 (ԵԴ/7650/02/20) քաղաքացիական գործն ըստ հայցի՝ ՀՀ պետական գույքի կառավարման կոմիտեի ընդդեմ «Օպերա-Քլար» սահմանափակ պարասիանսարվությամբ ընկերության՝ գումար բռնագանձելու, պայմանագրերը լուծելու և փարածքից վարարելու պահանջների մասին, ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին արյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին:

9. «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 2-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 3-րդ կետի համաձայն՝ «Մասնագիտացված դատարաններն են՝ (...) հակակոռուպցիոն դատարանը»:

«Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 24-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ «Հակակոռուպցիոն դատարանին են ենթակա (...) քաղաքացիական դատավարության կարգով պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանության հայցերով և «Այօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման մասին» օրենքի հիման վրա գույքի բռնագանձման հայցերով հարուցված քաղաքացիական գործերը (...)»:

² Տե՛ս քաղաքացիական գործը, հատոր 4, թերթեր 3-5:

10. Սույն որոշման նախորդ կետում վկայակոչված իրավական նորմերի վերլուծությունից հետևում է, որ հակակոռուպցիոն դատարանին ենթակա քաղաքացիական գործերն են՝ քաղաքացիական դատավարության կարգով պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված հայցերով և «Ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման մասին» ՀՀ օրենքի հիման վրա գույքի բռնագանձման հայցերով հարուցված քաղաքացիական գործերը: Նշվածը հիմք է տալիս փաստելու, որ օրենսդիրը հակակոռուպցիոն դատարանի ենթակայությանն է վերապահել ոչ թե այն գործերը, որոնք **առնչվում են պետության գույքային և ոչ գույքային շահերին**, այլ այն հայցերով գործերը, որոնք **ուղղված են այդ շահերի պաշտպանությանը**: Այսինքն՝ հակակոռուպցիոն դատարանի ենթակայական իրավագործությունը սահմանափակված է **պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված հայցերի** քննությամբ: Հարկ է նաև նշել, որ այս մոտեցումը բխում է 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված՝ ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի նախագծի ընդունման հիմնավորումներից, համաձայն որոնց, օրենսդիրը հակակոռուպցիոն դատարանին օժտել է մասնագիտացված դատարանի կարգավիճակով և ըստ այդմ՝ նախատեսել այդ դատարանի քննությանը ենթակա քաղաքացիաիրավական վեճերի սահմանափակ շրջանակ³:

Բացի այդ, նույն օրենքի հիմնավորումներից հետևում է, որ ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի քաղաքացիական մասնագիտացմամբ դատավորների թվակազմը սահմանելիս (5 դատավոր), հիմք են ընդունվել ՀՀ գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչության կողմից կատարված ուսումնասիրությունների և դատախազների կողմից դատարաններ ներկայացված՝ պետական շահերի պաշտպանության հայցերի վերաբերյալ վիճակագրական տվյալները: Նշվածը հիմք է տալիս հետևություն անելու, որ օրենսդրի նպատակն է եղել **հակակոռուպցիոն դատարանի ենթակայությանը վերապահել պետության գույքային**

³ Տե՛ս 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված՝ ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի նախագծի հիմնավորումները՝ ՀՀ Ազգային ժողովի պաշտոնական կայքէջում հետևյալ հղմամբ՝ http://www.parliament.am/draftreading_docs/7/K-785_DR2.pdf

և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված հայցերի քննությունը, որոնք ներկայացվել են ՀՀ դատախազության կողմից⁴:

11. Սույն քաղաքացիական գործի նյութերի ուսումնասիրությունից հետևում է, որ.

- ՀՀ պետական գույքի կառավարման կոմիտեն 2020 թվականի փետրվարի 28-ին հայցադիմում է ներկայացրել Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան ընդդեմ «Օպերա-Քլար» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության՝ գումար բռնագանձելու, պայմանագրերը լուծելու և տարածքից վտարելու պահանջների մասին⁵, որը Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի՝ 2020 թվականի մարտի 9-ի որոշմամբ ընդունվել է վարույթ⁶,

- հղում կատարելով «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 2-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 3-րդ կետին, 20-րդ հոդվածին, 24-րդ հոդվածի 3-րդ մասին, 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված՝ ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի 19-րդ հոդվածի 23-րդ և 24-րդ մասերին, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 25-րդ հոդվածի 3.1-րդ մասին, «Պետական կառավարման համակարգի մարմինների մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ հոդվածին, 6-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 14-րդ կետին՝ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը 2022 թվականի նոյեմբերի 24-ի որոշմամբ քաղաքացիական գործն ըստ ենթակայության ուղարկել է Հակակոռուպցիոն դատարան՝ այն պատճառաբանությամբ, որ ՀՀ պետական գույքի կառավարման կոմիտեի կողմից ներկայացված հայցը հետապնդում է պետության գույքային շահերի պաշտպանության նպատակ⁷,

- հղում կատարելով «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 24-րդ հոդվածի 3-րդ մասին՝ Հակակոռուպցիոն դատարանը 2023 թվականի հունվարի 3-ի որոշմամբ գտել է, որ սույն գործը ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին և այդ առնչությամբ դիմել է Վճռաբեկ դատարանի նախագահին՝ նշելով, որ որ նշված քաղաքացիական գործով

⁴ Տե՛ս նույն տեղում:

⁵ Տե՛ս սույն որոշման 1-ին կետը:

⁶ Տե՛ս սույն որոշման 2-րդ կետը:

⁷ Տե՛ս սույն որոշման 6-րդ կետը:

հայցվորը ՀՀ պետական գույքի կառավարման կոմիտեն է, ոչ թե ՀՀ դատախազությունը և, որ թիվ ՀԿԴ/0120/02/22 գործը հակակոռուպցիոն քաղաքացիական գործ չէ և այն ենթակա չէ քննության Հակակոռուպցիոն դատարանում⁸:

12. Նախորդ կետում մեջբերված փաստական հանգամանքները գնահատելով սույն որոշման 9-10-րդ կետերում վկայակոչված իրավադրույթների և արտահայտված իրավական դիրքորոշումների լույսի ներքո, հարկ է փաստել, որ սույն գործով Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան հայցադիմում է ներկայացվել ՀՀ պետական գույքի կառավարման կոմիտեի կողմից, ընդ որում՝ այն ներկայացվել է ընդդեմ «Օպերա-Քլար» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության՝ գումարի բռնագանձման, վարձակալության պայմանագրերի լուծման և վտարման պահանջների մասին: Այսինքն՝ հայցադիմումի առարկան, ի թիվս այլնի, կազմում է նաև գումարի բռնագանձման պահանջը, որը թեև կարող է առնչվել պետության գույքային և ոչ գույքային շահերին, սակայն ուղղակիորեն միտված չէ այդ շահերի պաշտպանությանը: Այլ կերպ, հայցադիմումի առարկան չի հետապնդում հանրային այնպիսի շահի պաշտպանության նպատակ, որն օրենսդրի կողմից նախատեսվել է որպես ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի կողմից գործերի քննության նախապայման:

13. Վերը շարադրվածը հիմք է տալիս փաստելու, որ ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ՀԿԴ/0120/02/22 (ԵԴ/7650/02/20) քաղաքացիական գործն ըստ հայցի՝ ՀՀ պետական գույքի կառավարման կոմիտեի ընդդեմ «Օպերա-Քլար» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության՝ գումարի բռնագանձման, վարձակալության պայմանագրերի լուծման և վտարման պահանջների մասին, ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին, հիմնավոր է:

14. Վերոգրյալի հիման վրա, գտնում եմ, որ ՀՀ պետական գույքի կառավարման կոմիտեի հայցադիմումի հիման վրա հարուցված թիվ ՀԿԴ/0120/02/22 (ԵԴ/7650/02/20) քաղաքացիական գործը ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի քննությանը:

Հիմք ընդունելով վերոշարադրյալը և ղեկավարվելով ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածով՝

⁸ Տե՛ս սույն որոշման 7-րդ կետը:

Ո Ր Ո Շ Ե Ց Ի

Թիվ ՀԿԴ/0120/02/22 (ԵԴ/7650/02/20) քաղաքացիական գործն ըստ հայցի՝ ՀՀ պետական գույքի կառավարման կոմիտեի ընդդեմ «Օպերա-Քլար» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության՝ գումարի բռնագանձման, վարձակալության պայմանագրերի լուծման և վտարման պահանջների մասին, ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին:

ԼԻԼԻԹ ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ